

Tema 1: Hva er forskning?

For mange ungdom er «forsker» et litt fremmed fenomen. Mange har assosiasjoner til eksperimenter på kjemilabben, og hvite laboratoriefrakker. Men hva er egentlig en samfunnsforsker? Og hvordan ser de ut?

Mål: Elevene skal lære om samfunnsforskning og hva vi legger i kunnskapsbegrepet. Elevene skal også få en smakebit på ulike forskningsmetoder innen samfunnsforskning.

Utsyr: Farget ark og tusjer, lærertyggis/teip

Tid: 45-90 minutter

Ressurser/metoder: Filmklipp «Hvem er forskerne?», personlig splot, splot-intervju og splot-rapport

1) Hva er en forsker? Diskuter med sidepersonen

Begynn timen med å la elevene dele sine assosiasjoner. Ønsker du å gjøre mer ut av denne introduksjonen kan du også la elevene tegne «en forsker».

2) Øvelse: Se filmen «Møt forskerne»

Samsvarer stikkordene fra diskusjonen med inntrykket man får av forskere gjennom videoklippet?

3) Øvelse: Splotting. Personlige splot og splot-intervju.

Splotting er en tegneøvelse som handler om å få folk i tale gjennom å konstruere historier om spesifikke steder/personer/ting de har med seg i hjertet sitt, steder de selv opplever å ha det godt: abstrakte, konkrete, store og små steder og ting, aktiviteter de liker og folk som gjør at de har det godt. Skal du jobbe med en klasse der mange er nye for hverandre er denne øvelsen en god måte for elevene å bli kjent med hverandre på, og bidrar til å «trygge rommet». Les mer om splot som metode i kapittel 2 av [Ung medvirkning: Kreativitet og konflikt i planlegging](#).

Øvelsen foregår slik:

1. Hver enkelt velger seg et farget ark og en tusj og tegner hver sin splot: Tegn først et lite hjerte i midten av arket, så en strek rundt som om blekk har spruta utover. Inni denne noterer/tegner du inn steder, personer og aktiviteter du har i hjertet ditt, det som gjør at du har det bra. Elevene skriver navn og alder på arket. (10 min)

2. Prat med personen ved siden av om splotten. Elevene blir oppfordret til å stille hverandre spørsmål om det de har tegnet og skrevet i sin splot. Dette kaller vi et splot-intervju (5 min)
3. Elevene diskuterer splottene sine i grupper/med sidepersonen. Hva er likt og hva ulikt? (10 min)
4. Elevene henger opp splottene på veggen og lager en utstilling (5 min)

Gjennom å intervju hverandre om de personlige splottene får elevene en smakebit på metoden «forskningsintervju».

Eksempel på splott:

4) Øvelse: Lag en splot-rapport i grupper

Ved å lage en splot-rapport er målet at elevene skal få øve seg på å analysere et datagrunnlag og lage kunnskap. Ved å telle kategoriene som er skrevet/tegnet i splottene vil elevene lære hvordan man kan bearbeide data fra spørreundersøkelser til statistikk. De vil også få en innføring i forskjellen mellom kvantitative og kvalitative data, som de kan bruke når de senere skal velge ut hvilke forskningsmetoder de selv vil bruke i sine egne forskningsprosjekter.

Øvelsen foregår slik:

1. Gruppene velger tre temaer fra splottene de ønsker å telle. For eksempel 'sport'. Hvor mange har skrevet/tegnet noe som har med sport å gjøre i sin splot? De teller opp og skriver dette på et ark. Hvor mange er opptatt av sport i klassen?
2. Elevene får i oppdrag å spisse/dele opp temaet de har valgt. Vi følger sport eksempelet. Hvor mange har skrevet/tegnet håndball, fotball, dans osv.
3. Neste oppdrag er å kontrollere for kjønn. Hva skjer med tallene hvis de deler opp i gutter, jenter, andre? Ser det annerledes ut? Liker gutter og jenter forskjellige sporter?
4. Gruppene diskuterer om det er andre kategorier de kan kontrollere for. Er det for eksempel forskjell på hvilken barneskole man har gått på, hvor man bor, når på året man har bursdag? Her er det viktig å unngå kategorier som kan oppleves diskriminerende eller sårende, for eksempel inntekt, hudfarge og liknende.

5) Refleksjon rundt kvalitativ og kvantitativ metode

Diskuter i klassen: Hva fikk vi vite da vi intervjuet hverandre om splottene? Og hva fant vi ut da vi talte temaer?

Intervju er kvalitativ metode der målet er å finne ut mye om noen få. Når vi teller, (altså lager statistikk), er målet å finne ut litt om mange.